

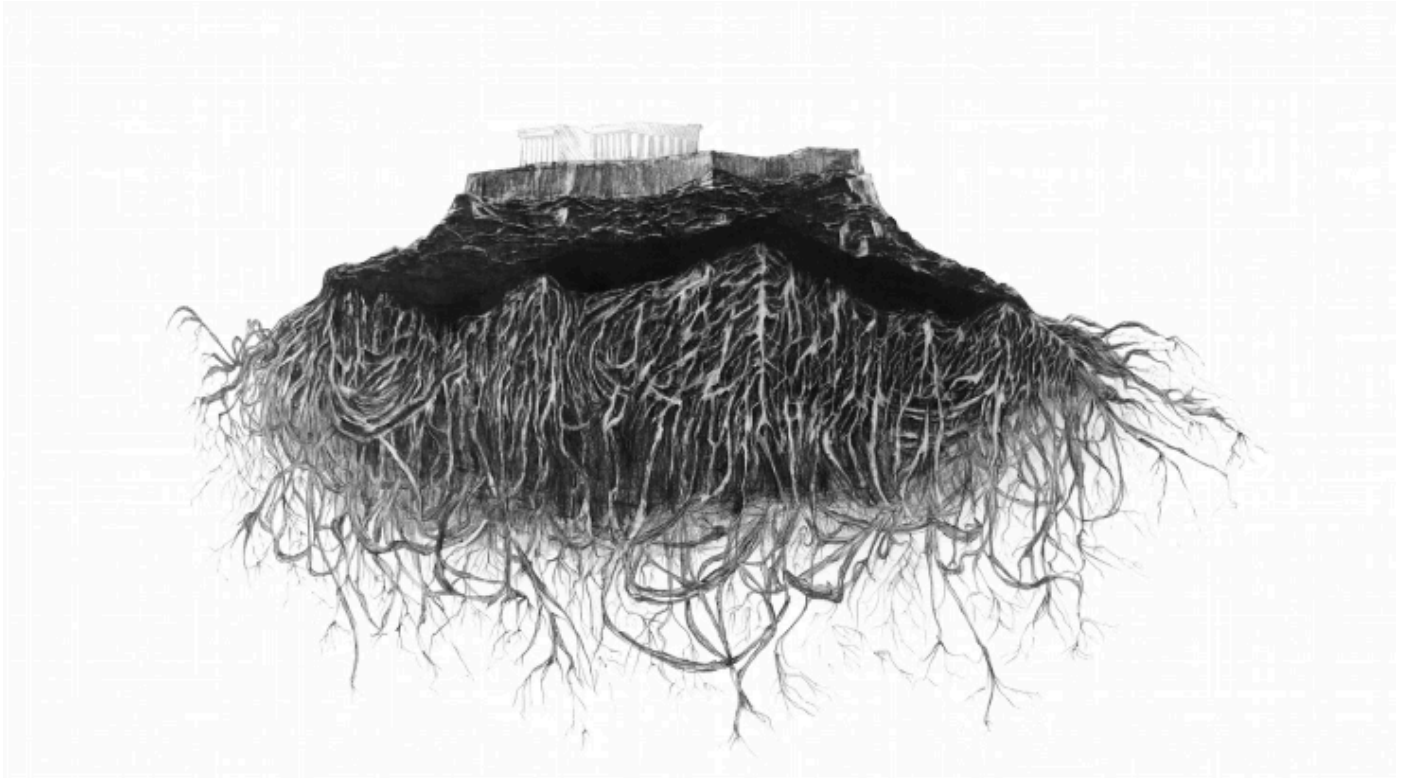
ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Προλαβαίνεις να δεις το Data Gardens

Σπεύσε στο κανάλι του Ιδρύματος Ωνάση στο YouTube: το μελλοντολογικό έργο της Κυριακής Γονή ήδη είναι τώρα.

Στέφανος Τσιτσόπουλος

18.09.2020, 19:54 7' ΔΙΑΒΑΣΜΑ

Ένα κρυμμένο, πυκνό δίκτυο από ρίζες (από την πολυμεσική εγκατάσταση «Κήπος Δεδομένων», 2020) Σχέδιο, γραφίτης σε χαρτί, 120 x 160 εκ

Ξεναγηθήκαμε στην πολυμεσική εγκατάσταση «Κήπος Δεδομένων» της Κυριακής Γονή στη Στέγη.

Ένας κήπος ψηφιακών δεδομένων με τα φυτά να πρωταγωνιστούν στα έγκατα της Στέγης! Ένα μελλοντολικό θρίλερ, υπό μορφή μιας πολυμεσικής εγκατάστασης, αλλά και ένα ευθύ πολιτικό σχόλιο για τούτους τους περίεργα διάφανους καιρούς, όπου τα δικτυακά μας αποτυπώματα αποθηκεύονται σε τεράστια κυτία-σέρβερ. Ποιος μπορεί να νιώθει ασφαλής και σίγουρος πως η ιδιωτικότητα και τα προσωπικά του δεδομένα δεν παραβιάζονται ή δεν γίνονται προϊόν συναλλαγής και αγοραπωλησίας;

Την Τετάρτη 9 Σεπτεμβρίου στις 18:00, ένα εικονικό ταξίδι-περιήγηση στο έργο της Κυριακής Γονή έβαλε τους θεατές του καναλιού Ωνάσης στο YouTube στο πλαίσιο αλλά και τον προβληματισμό των ημερών, καθώς η συζήτηση έχει ξεκινήσει από καιρό: θα μπορούσαν τα υπό κατασκοπεία ψηφιακά μας δεδομένα να φιλοξενοούνται σε έναν κήπο στο κέντρο της πόλης, κάτω από την Αθήνα, φερειπείν, όπου τα μικρά αόρατα φυτά με την επιστημονική ονομασία *Micromeria Acropolisana*, που φύονται αποκλειστικά στον Βράχο της Ακρόπολης, να φιλοξενούν στο DNA τους τις ψηφιακές μας μνήμες;

Μπορεί να σκεφτεί κανείς ένα μέλλον συνδεσιμότητας πέρα από την επιτήρηση και με περιορισμένες τις επιπτώσεις των τεχνολογικών υποδομών στο φυσικό περιβάλλον; Δεδομένου πως οι πανάκριβοι σέρβερ αποθήκευσης προέρχονται από επεξεργασμένα σπάνια μέταλλα που εξορύσσονται προκαλώντας ασύστολες παρεμβάσεις- εκτροπές του φυσικού περιβάλλοντος, το έργο της Γονή αναρωτιέται και κατά πόσο είναι δυνατόν πλέον να αποκατασταθούν οι δεσμοί ανθρώπων και μη ανθρώπων κόσμων σε έναν πλανήτη, όπου το εμπόριο της πληροφορίας είναι το πρωτεύον χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψιν το εύρος της φυσικής καταστροφής. Μπορούν τα φυτά, όμως, ως οργανισμοί στους οποίους βασίζεται η ίδια η ζωή, να συνεισφέρουν στη δημιουργία και στον ενστερνισμό νέων πρακτικών για τη διαμεσολαβημένη από την τεχνολογία καθημερινότητα;

Η νέα πολυμεσική εγκατάσταση της Κυριακής, με τίτλο «Κήπος Δεδομένων», διερευνά τα ερωτήματα αυτά μέσα από την αφήγηση μιας μυθοπλασίας που περιέχει πραγματικά στοιχεία.

Και μην ανησυχείς αν την Τετάρτη 9 Σεπτεμβρίου δεν ήσουν συνδεδεμένος με την παρουσίασή του, αφού το έργο θα σε περιμένει στο κανάλι της Στέγης. Ευτύχησα να ξεναγηθώ από την καλλιτέχνη περιπλανώμενος στον σκοτεινό λαβύρινθο όπου έπαιζε η ταινία της περικυκλωμένη από απτά αντικείμενα: εκτυπωμένους κώδικες, ασπρόμαυρους αλγόριθμους που ξετυλίγονταν δίπλα μου σαν υφαντά, αναμφίβολα μια εντυπωσιακή πολυμεσική εγκατάσταση που γίνεται απτή όταν ηρέπει.

Κυριακή Γόνη, *Data Garden* / © Νίκος Κόκκας

Μεγάλο κομμάτι του έργου αποτελούν οι πρόσφατες επιστημονικές έρευνες αναφορικά με τη δυνατότητα αποθήκευσης δεδομένων στο DNA ζωντανών οργανισμών, καθώς και οι προκλήσεις και τα ηθικά ζητήματα που συγχρόνως τίθενται. Η Γονή καλεί το κοινό να φανταστεί ένα δίκτυο φυτών στον βράχο της Ακρόπολης, μέσα στο οποίο διακινείται και αποθηκεύεται ψηφιακή πληροφορία.

Κυριακή Γόνη, *Data Garden* / © Νίκος Κόκκας

Σχετικό Άρθρο

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Hack Athens 2020 στην Στέγη: Sci-fi έργα, χιούμορ κι η Αθήνα μετά

Έρρικα Ρούσσου

Έτσι ξεκινά η ταινία της, με αυτόν τον προβληματισμό: κατά πόσο το δίκτυο προστατεύεται από μια κοινότητα χρηστών που διατηρούν έτσι την αυτοδιάθεση των δεδομένων τους; Και τι συμβαίνει όταν αυτοί οι ιππότες, ας μου επιτραπεί η έκφραση, αναλάβουν να σε μιλήσουν σε νέους χώρους αποθήκευσης, που περνώντας από το «νέφος» (cloud) στη γη και τον εταιρικό έλεγχο στους χρήστες, ο κύκλος ζωής των δεδομένων μας θα ακολουθεί τον αντίστοιχο των φυτών, δημιουργώντας μια υγιή σχέση αλληλεξάρτησης και φροντίδας;

Κυριακή Γονή, Data Garden / © Νίκος Κόκκας

Εντυπωσιακό έργο: Η ιστορία του ξεδιπλώνεται μέσα από σχέδια, εκτυπώσεις, βίντεο, ηχητικά κομμάτια και συνεντεύξεις με επιστήμονες από τα αντίστοιχα πεδία, και φανερώνει τις συνδέσεις ψηφιακής μνήμης και κλιματικής κρίσης, διερευνώντας πιθανές διεξόδους και στρατηγικές αντίστασης.

Ο «Κήπος Δεδομένων» μου υπενθύμισε την άρρηκτη και θεμελιώδη σχέση μεταξύ πολιτισμού και φύσης. Περιπλανώμενος εντός του αναλογιζόμουν τα όρια της ανθρώπινης παρέμβασης και δράσης στο περιβάλλον, καθώς η Γονή θέτει το ερώτημα του ενός εκατομμύριου δολαρίων: Στην εποχή της κλιματικής κρίσης, μήπως η συνεχής παραγωγή, συσσώρευση και αποθήκευση δεδομένων εγείρει κρίσιμα ζητήματα σε ό,τι αφορά τις επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον;

Κυριακή Γονή, Data Garden / © Νίκος Κόκκας

Σχετικό Άρθρο

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Η Στέγη ταξιδεύει τις «Ιστορίες της Αθήνας» στην Ars Electronica

Έρρικα Ρούσσου

Κι έπειτα η κυβερνοασφάλεια. Σχεδόν η κάθε μου αναζήτηση, κίνηση ή δραστηριότητα εντός των ψηφιακών δικτύων προϋποθέτει τη μεσολάβηση αλγορίθμων μηχανικής μάθησης και την κατανάλωση ενέργειας, μήπως η αποθήκευση των δεδομένων μου σε «νέφη» απαιτεί βαριές τεχνολογικές υποδομές, με εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα που δύσκολα μπορούν να περιοριστούν; Η λειτουργία των κέντρων δεδομένων δημιουργεί, με τη σειρά της, μια ανάγκη νέων οικολογιών, που αποκλειστικό στόχο πρέπει να έχουν την καλή συντήρηση των υποδομών τους, εξαντλώντας έτσι ή αλλοιώνοντας τους φυσικούς πόρους του πλανήτη.

Τι συμβαίνει, λοιπόν, όταν η φύση εκλαμβάνεται ως «φθνή», διαθέσιμη και αξιοποιήσιμη για τις ανάγκες της τεχνολογίας; Είναι δυνατό να αλλάξουν οι συνήθειες και οι πρακτικές στην ήδη διαμεσολαβημένη από την τεχνολογία πραγματικότητα; Τι ρόλο μπορούν να παίξουν εκ νέου το φυσικό περιβάλλον και οι «πέραν του ανθρώπου» κόσμοι;

Κυριακή Γονή, Data Garden / © Νίκος Κόκκας

Το έργο «Κήπος Δεδομένων» της Κυριακής Γονή διερευνά τα ερωτήματα αυτά μέσα από την αφήγηση μιας μυθοπλασίας, που βασίζεται εν μέρει σε πραγματικά στοιχεία. Σύμφωνα με την ιστορία του έργου, μια κοινότητα χρηστών, ευαίσθητοποιημένη σε ζητήματα που αφορούν τη συνδεσιμότητα, την ιδιωτικότητα και το φυσικό περιβάλλον, καταφεύγει στη χρήση του DNA ενός μικρού ενδημικού φυτού που φύτεται στον βράχο της Ακρόπολης, μετά από αρκετά χρόνια εξαφάνισής του. Μυώντας τη Γονή στο έργο τους, μέσω μυστικών συναντήσεων, προασπίζονται το δικαίωμα του καθένα μας για «ενεργητική λήθη», καθώς αυτό επιδιώκει η κοινότητά τους: μια νέα σχέση τόσο με την τεχνολογία όσο και με τη φύση, μελετώντας τη δεύτερη και μαθαίνοντας από αυτή. Τα μέλη της κοινότητας φυλάσσουν στα φυτά-οργανισμούς που μνημονεύουν πληροφορίες για τη διαδικασία της φωτοσύνθεσης και εξασφαλίζουν τη ζωή στα προσωπικά τους δεδομένα. Καθώς ο χώρος αποθήκευσης των δεδομένων περνά από το «νέφος» στη γη, και ο έλεγχος από τις εταιρείες στους χρήστες, ο κύκλος ζωής των δεδομένων ακολουθεί τον κύκλο ζωής του φυτού. Μια σχέση αλληλεξάρτησης και φροντίδας δημιουργείται έτσι σ' αυτόν τον τόσο ιδιόμορφο κήπο, όπου οι χρήστες γίνονται κηπουροί των φυτών και τα φυτά κηπουροί της αποθηκευμένης πληροφορίας. Στη νέα αυτή συνθήκη, η αλόγιστη συσσώρευση δεδομένων δεν είναι πλέον επιθυμητή, αλλά ούτε και εφικτή. Οι χρήστες έχουν την αυτοδιάθεση των δεδομένων τους, αλλά και την ευθύνη της επιλογής του τι είναι άξιο αποθήκευσης και τι δύναται ή επιβάλλεται να διαγραφεί.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΘΕΑΤΡΟ - ΟΠΕΡΑ ΧΟΡΟΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ DESIGN & ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟ

Η ιστορία του κρυφου κηπου δεδομένων που φυεται στον βράχο της Ακροπολης ξεδιπλώνεται στον εκθεσιακο χώρο μεσα απο τα διαφορετικά στοιχεία της εγκατάστασης. Την ιστορία αφηγείται η ίδια η εικαστικός στο βίντεο του έργου, σαν να απευθύνεται σε κάθε θεατή χωριστά, σε κάποιον/κάποια που γνωρίζει και εμπιστεύεται. Στεκόμουν άναυδος βλέποντας το δίκτυο των ριζών του υποτιθέμενου βραχόκηπου καθώς αποτυπώνονταν σε σχέδια. Το έντονο και πυκνό ριζώμα που απεικονίζεται στον χώρο παραπέμπει σε μορφές επικοινωνίας και ευφυΐας που συναντώνται στη φύση, αλλά και σε οριζόντια και κατανεμημένα συστήματα ηλεκτρονικής επικοινωνίας. Και η θέση του ριζώματος στον βράχο, με τον Παρθενώνα μόλις να διακρίνεται, μοιάζει να αμφισβητεί την κοσμοθεωρία της δυτικοκεντρικής σκέψης που προσεγγίζει τα φυτά ως παθητικούς και ανενεργούς δέκτες, πολύ χαμηλά στην ιεραρχία του κόσμου.

Μια τέτοια προσέγγιση απεικονίζεται στη «Μεγάλη Αλυσίδα της Ύπαρξης» (Rhetorica Christiana) του Diego de Valadés, την οποία η εικαστικός σχολιάζει με μια χειρονομία της, προτείνοντας μια μετατόπιση. Το φυτό της ιστορίας, η *Micromeria Acroplitana*, φανερώνεται με μια εφαρμογή επαυξημένης πραγματικότητας και θυμίζει τον ρόλο του ανθρώπινου παράγοντα στην εξαφάνιση ειδών, ενώ ένα ηχητικό κομμάτι με χαρακτήρα τελετουργικό, από το σύνολο Πλειάδες, υπογραμμίζει τις σχέσεις συγγένειας ανθρώπων και φυτών παραπέμποντας σε κουλτούρες που οι σχέσεις αυτές είναι καταντοπές ως αδιάσπαστες.

Κυριακή Γονή, *Data Garden* / © Νίκος Κόκκας

Η αλληλουχία DNA με ενσωματωμένη την κωδικοποίηση δεδομένων σε μεγάλη εκτύπωση στο υπόγειο της Στέγης πληροφορεί για τη νέα υβριδική γλώσσα, που τώρα διαμορφώνεται και στην οποία συναντώνται οι γλώσσες της επιστήμης, της καθημερινότητας και της φύσης. Ο κύκλος του έργου κλείνει με μια σειρά συνεντεύξεων με επιστήμονες από τα πεδία της βιοτεχνολογίας, της γενετικής και της περιβαλλοντικής, γύρω από την επιστημονική έρευνα και τις πηγές που αποτέλεσαν για την εικαστικό τη βάση της ιστορίας και της πολυμεσικής εγκατάστασης.

Η Κυριακή Γονή, στο έργο της «Κήπος Δεδομένων», σκοπίμως, όπως μας εξήγησε, εμπλέκει στοιχεία μυθοπλασίας και πραγματικότητας. Η χρήση ενός υποθετικού σεναρίου δράσης και η οικειοποίηση στοιχείων από ένα επιστημονικό πεδίο που τώρα αναπτύσσεται προσφέρουν το έδαφος για να αναλογιστείτε, όσοι σπεύσετε να δείτε διαδραστικά από το κανάλι του Ιδρύματος της εγκατάσταση, σκέψεις και ερωτήματα για όλες τις αλλαγές που θα μπορούσε να φέρει η αξιοποίηση του DNA ως χώρου αποθήκευσης δεδομένων. Η δημιουργία, για παράδειγμα, των νέων αυτών διαγονικών οργανισμών δεν είναι άμοιρη ζητημάτων ηθικής. Μια νέα συνθήκη, βέβαια, όπου τα φυτά γίνονται ταυτόχρονα αντιληπτά ως υποδομές, ενέχει τον κίνδυνο μιας νέας μορφής εργαλειοποίησης της φύσης, αλλά και την εμφάνιση μιας νέας κατηγορίας «έμβιων» υποδομών που ενδέχεται να γίνει και πάλι αντικείμενο διεκδικήσεων σε ό,τι αφορά τον έλεγχο και την ιδιοκτησία τους. Η ιστορία του έργου, ωστόσο, δεν έχει στόχο να κατονομάσει τα πιθανά ζητήματα ή να κινδυνολογήσει, πιστέψτε με: η έμφαση δίνεται στην υπενθύμιση της άρρηκτης σχέσης πολιτισμού και φύσης και στην ενεργοποίηση ενός διαλόγου για τον χαρακτήρα και τα όρια της ανθρώπινης παρέμβασης και δραστηριότητας.

Κυριακή Γονή, *Data Garden* / © Νίκος Κόκκας

Συσχετίζοντας τις αρχιτεκτονικές των τεχνολογικών δικτύων με τα δίκτυα της φύσης, καθώς και την ευφυΐα και τις στρατηγικές μιας κοινότητας χρηστών με αυτές ενός πληθυσμού μικρών φυτών, το έργο ανοίγεται προς μια συζήτηση που αφορά ετεραρχίες, τις πολυγλωσσικότητες αλλά και τη συμβιοπολιτική. Φανερώνοντας τις συνδέσεις ψηφιακής μνήμης και κλιματικής κρίσης, ο «Κήπος Δεδομένων» αναφέρεται σε αλλαγές που είναι εφικτές πριν την περαιτέρω μηχανένωση της φύσης, μαθαίνοντας από αυτή.

Βγαίνοντας έξω στον ήλιο του Σεπτεμβρη μετά την ξενάγηση, κοίταξα τον Βράχο της Ακρόπολης με άλλο δέος. Τι συμβαίνει στα αλήθεια κάτω του, καθώς τα φυτά *Micromeria Acroplitana* υπάρχουν εκεί εδώ κι εκατοντάδες χρόνια, όπως το πιστοποίησαν οι περιβαντολόγοι λίγο πριν, κάτω στο Υπόγειο της Στέγης; Το έργο της Γονή μου προκάλεσε συνειρμούς με έναν από τους πολυαγαπημένους δίσκους μου. Ο Stevie Wonder από τη δεκαετία του '70 ήδη είχε αναρωτηθεί κι αυτός τα σχετικά, ηχογραφώντας το *The Secret life of the Plants...*

Κυριακή Γόνη / © Ανδρέας Σιμόπουλος

Η Κυριακή Γόνη είναι εικαστικός, ερευνήτρια και παιδαγωγός, με έδρα της την Αθήνα. Επιδιώκει να συνδέσει το τοπικό με το οικουμενικό και να θίξει με κριτική ματιά ζητήματα αλληλεπίδρασης μεταξύ τεχνολογίας και κοινωνίας, όπως είναι η προστασία της ιδιωτικής ζωής και η επιτήρηση, ο έλεγχος της πληροφορίας, τα δίκτυα και οι υποδομές, καθώς και η σχέση ανθρώπου-μηχανής. Πρόσφατα, παρουσίασε δύο ατομικές εκθέσεις στο Ινστιτούτο Σύγχρονης Τέχνης Aksioma της Λιουμπλιάνα (Σλοβενία) και στο Drugo More της Ριέκα (Κροατία), ενώ έχει συμμετάσχει σε διάφορες εκθέσεις σε γκαλερί και φεστιβάλ νέων μέσω διεθνώς, μεταξύ άλλων στην Transmediale (Βερολίνο), στην Μπιενάλε του Τρόντχαϊμ (Νορβηγία), στην pop-up διεθνή διοργάνωση The Glass Room, στην Τριενάλε της Μελβούρνης, στο φεστιβάλ Abandon Normal Devices (Αγγλία), στην έκθεση Tomorrows: Urban fictions for possible futures (Στέγη Ιδρύματος Ωνάση, Αθήνα), στο ISEA21 (Διεθνές Συμπόσιο Ηλεκτρονικών Τεχνών στο Βανκούβερ του Καναδά), στη SIGGRAPH2016 (Καλιφόρνια), στο φεστιβάλ Imprakt (Ουτρέχτη) κ.ά. Το 2019 ήταν φιλοξενούμενη καλλιτέχνης (resident) στο νέο πρόγραμμα Science Technology Society του Delfina Foundation στο Λονδίνο. Ζωτικό μέρος της καλλιτεχνικής της πρακτικής είναι ένας συνεχής και ευρύς διάλογος με το κοινό, γι' αυτό και η δουλειά της περιλαμβάνει εργαστήρια, ομιλίες και συνεισφορές σε ψηφιακές πλατφόρμες και περιοδικές εκδόσεις (περιοδικό «Neural», τεύχος #65, χειμώνας 2020· «Leonardo», επιθεώρηση της International Society for the Arts, Sciences and Technology, MIT Press, 49:4). Πρόσφατα, επίσης, επιλέχθηκε για μια καλλιτεχνική ανάθεση από το ευρωπαϊκό δίκτυο New Networked Normal. Η Κυριακή Γόνη έχει πτυχίο στα Εικαστικά και μεταπτυχιακό στις Ψηφιακές Μορφές Τέχνης από την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας, ενώ έχει επίσης πτυχίο και μεταπτυχιακό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία από το Πάντειο Πανεπιστήμιο και το ολλανδικό πανεπιστήμιο του Λέιντεν, αντίστοιχα.

ΣΤΕΓΗ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΩΝΑΣΗ

ΕΓΓΡΑΦΕΙΤΕ ΣΤΟ NEWSLETTER ΜΑΣ

Τα καλύτερα άρθρα της ημέρας έρχονται στο mail σου

EMAIL

youremail@gmail.com

ΕΓΓΡΑΦΕΙΤΕ

Αποδέχομαι την Πολιτική Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων

Advertisement

Η Amita Motion μετατρέπει την αρνητικότητα σε θετική ενέργεια

